Yargının Gerçekleşme Zamanı

Cevap Anahtarı · Kısa Çözümler

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 **a) gerçekleşme anı b) gerçekleşme anından sonrası c) gerçekleşme anından öncesi ç) yargının sürekliliği**

-yor anı, -ecek sonrası, -dı öncesi, -r sürekliliği bildirir.

2 **B**

aç-ıl-acak: eylem ileride gerçekleşecektir.

3 **Örnek: Ağaçlar ilkbaharda yapraklanır. / Su yüz derecede kaynar.**

Genel gerçekler ve alışkanlıklar -r ekiyle anlatılır.

4 **B**

"okunuyor" eylemin konuşma anında sürdüğünü gösterir.

5 **a) geldi b) geliyor c) gelecek ç) gelir**

gel-di, gel-iyor, gel-ecek, gel-ir

6 **İkisi de eylemin önceden gerçekleştiğini bildirir. "-mış" konuşanın bunu sonradan öğrendiğini/duyduğunu, "-dı" ise bizzat gördüğünü ya da kesin bildiğini gösterir.**

-mış: duyulan/öğrenilen, -dı: görülen geçmiş.

7 **D – D – Y – D**

"-mekte" gerçekleşme anını bildirir.

8 **A**

bitir-miş: eylem önceden gerçekleşmiş ve sonradan öğrenilmiştir.

9 **Her ikisi de gerçekleşme anını bildirir.**

-yor ve -mekte ekleri eylemin konuşma anında sürdüğünü gösterir.

10 **Ailemle pikniğe gideceğiz.**

git-ti-k → gid-eceğ-iz

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 **Öncesi: yapıldı, sergiledim Anı: yazıyorum Sonrası: geleceğim Süreklilik: özlerim**
"hazırladığım" ve "girince" çekimli fiil değildir.

12 **Örnek: kalkacağım – ziyaret ettik – oynuyor – yapar**
sonrası -acak, öncesi -dı, anı -yor, süreklilik -r.

13 **D**
"çıkar" her zaman yapılan, alışkanlık hâlindeki bir eylemi bildirir.

14 **B**
-mış eki sonradan öğrenilen, duyulan eylemi bildirir.

15 **Kar yağıyor. Çocuklar sokakta kardan adam yapıyor. Köpekler karların içinde koşuyor.**
-dı eki yerine -yor eki kullanılır.

16 **Güneşin batması her gün tekrarlanan, genel bir gerçektir; bu yüzden süreklilik bildiren -ar eki kullanılmıştır. "Güneş batıdan battı." dersek yalnızca belli bir günde gerçekleşmiş bir olaydan söz etmiş oluruz.**
Genel gerçekler süreklilik bildiren ekle anlatılır.

17 **A**
"Geçen yıl" geçmişi, "-acağım" geleceği bildirir; cümlede anlam çelişkisi vardır. Doğrusu: Geçen yıl bu okula başladım.

18 **Örnek: Öncesi: Bugün okulda deney yaptık. Anı: Şu an teneffüste oynuyoruz. Sonrası: Yarın okul gezisine çıkacağız. Süreklilik: Okulumuz her yıl kermes düzenler.**
Her cümlede farklı bir ek kullanılmalıdır.

19 **okuyorum**
-mekte ve -yor ekleri gerçekleşme anını bildirir.

20 **D**
"kalkacak" eylemin ileride gerçekleşeceğini bildirir.

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 **A**
kurul-ur (süreklilik), gel-miş (öncesi, duyulan), al-ıyor (anı), gid-eceğ-im (sonrası).

22 **"geldi" denseydi konuşanın peynircinin gelişini bizzat gördüğü ya da kesin bildiği anlaşılırdı; "gelmiş" ise bunu sonradan duyduğunu gösterir.**
-dı görülen, -mış duyulan/öğrenilen geçmişi bildirir.

23 **Dün gece şehrimizde deprem oldu, hasar bildirilmedi. Çünkü bizzat görülen ya da kesin bilinen geçmiş olaylar -dı ekiyle anlatılır.**
-mış eki bilginin başkasından öğrenildiğini gösterir.

24 **D**
D'de "getiririm" bir söz verme, ileride yapılacak bir eylem bildirir; süreklilik anlamı yoktur.

25 **uyandım – yazıyorum – varacağım – severim**
öncesi -dı, anı -yor, sonrası -acak, süreklilik -r.

26 **C**
"donar" genel bir gerçeği, yargının sürekliliğini bildirir.

27 **a) oldu b) yapılacak c) yapar**
"çalışıyor" gerçekleşme anını bildirir.

28 **"Yarın" gelecek zamanı bildirdiği hâlde fiiller geçmiş zaman ekleri taşıyor. Doğrusu: Yarın doğum günüm olacak. Bütün arkadaşlarımı çağıracağım.**
Zaman bildiren kelime ile fiildeki ek uyumlu olmalıdır.

29 **İlk cümlede "gelecek yıl" ifadesi ile "-acak" eki (sonrası), ikinci cümlede "geçen yıl" ifadesi ile "-dı" eki (öncesi) uyumludur. Zaman bildiren kelimeler, fiildeki ekin bildirdiği zamanı destekler.**
Ek ile zaman kelimesi çelişirse anlatım bozulur.

30 **C**
"bitirdim" öncesini, "başlayacağım" sonrasını bildirir. B'deki iki fiil de öncesini bildirir.